

Sygn. akt I C.480/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2016r.

Sąd Rejonowy w Łęczycy Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Grzegorz Manista

Protokolant sekr. sąd. Aneta Kuleczka

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2016r., w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz D. K. kwotę 8.000 / osiem tysięcy / zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałej części oddala powództwo;
3. zasądza od D. K. na rzecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę 2.326 / dwa tysiące trzysta dwadzieścia sześć / zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 480/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego w Łęczycy w dniu 17 lipca 2015r. powód D. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 68.000zł, tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki J. K., z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17zł, ewentualnie o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów / k. 2 – 7 – pozew /.

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa / k. 27 - 30 – odpowiedź na pozew /.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 stycznia 2000r., w miejscowości C. L., A. K. (1) kierując samochodem osobowym marki M. o nr rej (...), zjechał na przeciwległy pas ruchu w następstwie czego uderzył w prawidłowo jadący (...) o nr rej (...), kierowany przez J. L.. Po zderzeniu się pojazdów, samochód osobowy został przepchnięty na przeciwległy pas ruchu, gdzie został uderzony przez samochód ciężarowy marki V. o nr rej (...), kierowany przez A. Z.. W wyniku zderzenia pasażerka samochodu osobowego J. K. doznała obrażeń ciała skutkujących jej śmiercią. Prokuratura Rejonowa w Kole umorzyła dochodzenie w sprawie o przestępstwo z art. 178§2 k.k. z uwagi na śmierć sprawcy A. K. (1) / d. k. 61 – akta szkody

PL 2012041000595 – postanowienie Prokuratury Rejonowej w Kole o umorzeniu dochodzenia z dnia 13 kwietnia 2000r., sygn. akt 2 Ds. 73/00 /.

D. K. w dacie wypadku był dorosły, posiadał dwójkę dzieci i żonę. O śmierci matki dowiedział się od swojej siostry przez telefon. Ta informacja wstrząsnęła nim, wywołała płacz. Po tym zdarzeniu stracił motywację do pracy. Brał leki uspokajające, które podawał mu jego żona.

Powód przed wypadkiem, wspólnie z żoną, mieszkał naprzeciwko, domu rodzinnego swojej matki i ojca. Domy zostały wybudowane na tym samym podwórku. Początkowo miał plany wspólnej wyprowadzki z rodzinnej miejscowości, jednak jego matka nalegała, aby zostali. Matka odwiedzała syna praktycznie codziennie, była w każdej swojej wolnej chwili. Służyła pomocą w opiece przy wnukach. J. K. wspierała syna finansowo, zakupiła również wnuczce pianino z uwagi na jej zdolności muzyczne. Oprócz pomocy finansowej udzielała również wsparcia duchowego D. K., służyła radą w ważnych kwestiach życiowych. Relacje z matką miał bliskie, razem dojeżdżali i wracali z pracy.

Dzień przed wypadkiem, J. K. zajmowała się również wnukami. J. K. była osobą bardzo aktywną zawodowo i społecznie.

Po tragicznym zdarzeniu powód, nie korzystał ze specjalistycznej pomocy psychologa ani psychiatry. Oprócz leków uspokajających, przez pierwsze miesiące, nic innego nie zażywał /d. e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:05:22 – w zw. z k. 64 – 65 – e – protokół z dnia 24 czerwca 2016 roku 00:02:36 – zeznania D. K., e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:24:24 – zeznania świadka B. K.; e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:37:45 – zeznania świadka P. P. /.

Obecnie D. K. ma 52 lata. Jest aktywny zawodowo, dba o swoją rodzinę. Posiada żonę oraz dwoje dzieci, utrzymuje kontakty z ojcem oraz z siostrą. Chodzi odwiedzać grób matki, który znajduje się w W., niejednokrotnie chodzą tam całą rodziną, zapalają znicze, kładą kwiaty.

W dacie zdarzenia A. K. (2), kierujący samochodem osobowym marki M. o nr rej. (...), posiadała wykupioną polisę OC w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. / okoliczność bezsporna /.

Powodowie, działając przez (...) Centrum (...) z siedzibą w L., pismem z dnia 21 listopada 2014 r., zgłosili szkodę osobową dotyczącą wypadku z dnia 28 stycznia 2000r., w wyniku, której śmierć poniosła J. K. i wniesli o wypłatę kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. uznał swą odpowiedzialność, co do zasady i w toku postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 26 stycznia 2015r. wypłacił na rzecz D. K. kwotę 12.000zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę / k. 66 – akta szkody PL 2012041000595, okoliczności bezsporne /.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków: B. K. / e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:24:24 /, D. P. / e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:37:45 / i przesłuchanego w charakterze strony postępowania powoda D. K. / e – protokół z dnia 18 marca 2016 roku – 00:05:22 – w zw. z e – protokół z dnia 24 czerwca 2016 roku 00:02:36 /.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków B. K. i P. P. oraz powoda D. K., gdyż były logiczne, konsekwentne, spójne i dotyczyły one okoliczności bezspornych między stronami postępowania.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sprawy, albowiem, w ocenie Sądu, w toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność, która podważyłaby wiarygodność tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W rozpoznawanej sprawie zasada odpowiedzialności pozwanego oparta jest na umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – art. 822§1 k.c., przepisie art. 436§1 k.c. i przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych / tj. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm. /.

Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ma charakter akcesoryjny, gdyż jej powstanie i rozmiar zależą od istnienia okoliczności uzasadniających odpowiedzialność ubezpieczonego sprawcy szkody oraz rozmiaru tej odpowiedzialności. Istnienie odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub osoby kierującej pojazdem determinuje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych stanowi, iż z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani na podstawie przepisów prawa cywilnego – do odszkodowania za wyrządzoną szkodę w związku z ruchem tego pojazdu, której następstwem jest śmierć, uszkodzenia ciała, roztrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Do przyjęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wystarczy samo stwierdzenie obowiązku naprawienia szkody przez kierującego / art. 34 i 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych /.

Art. 436§1 k.c. stanowi, iż samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego pojazdu.

Stosownie do treści art. 822§1 k.c. w wyniku zawarcia ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz, której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Powód domagając się zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznał na skutek śmierci matki, jako podstawę prawną swojego roszczenia powołała przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Pozwany nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności, a jedynie wysokość.

Co do zasady nie budzi wątpliwości, że powodowi, jako synowi w wyniku czynu niedozwolonego przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. Przepis ten stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zadośćuczynienie pieniężne na rzecz osoby bliskiej stanowi świadczenie mające stanowić sposób złagodzenia ogółu cierpienia po utracie osoby najbliższej, gdyż jego celem jest wyrównanie uszczerbków o charakterze niematerialnym związanych z doznaną krzywdą, która może przejawiać się szeregiem negatywnych zjawisk w psychice i dalszej emocjonalnej egzystencji uprawnionego. Jest to świadczenie fakultatywne, tzn. uznaniowe, bowiem sądowi pozostawiona jest swoboda w przyznaniu i określeniu jego wysokości. Fakultatywność powoduje, że sąd analizując każdorazowo ogół okoliczności w sprawie może uwzględnić, bądź oddalić roszczenie. Przy uwzględnieniu roszczenia wysokość zadośćuczynienia będzie zależała od całokształtu negatywnych skutków w sferze niematerialnej krzywdy - głównie jej rozmiaru i intensywności.

Kryteria kierunkowe w miarkowaniu zadośćuczynienia dla najbliższych będzie kształtowało szereg czynników, są to zarówno czynniki uniwersalne jak i zindywidualizowane, zależne głównie od konkretnej osoby uprawnionej. W otwartym katalogu uniwersalnych kryteriów, które mogą być pomocne w określaniu wysokości zadośćuczynienia dla najbliższych znajdują się kolejno takie czynniki jak: długotrwałość cierpienia i bólu po śmierci najbliższego, trauma, ogrom doznanego cierpienia; poczucie osamotnienia, cierpienia natury moralnej i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej; stopień krzywdy wynikający z utraty pomocy, wsparcia i opieki osoby bliskiej; poczucie

straty, żalu, tęsknoty, silne przeżywanie żałoby po zmarłym; utrata czerpania przyjemności z życia rodzinnego; uprzednio występujący stopień pokrewieństwa, ale także bliskości, zażyłości, przyjaźni i wspólności pomiędzy uprawnionym a zmarłym; zaburzenia w prawidłowym funkcjonowaniu struktury rodzinnej, dramatyzm doznań osób najbliższych dla zmarłego; rola zmarłego, jaką pełnił w rodzinie; potencjalny okres traumy najbliższych i dochodzenia członków rodziny do względnej normalności; inne czynniki wpływające na poczucie krzywdy uzależnione od konkretnego stanu faktycznego, których trzeba będzie poszukiwać każdorazowo w indywidualnej sprawie.

Wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby bliskiej winna być uzależniona przede wszystkim od indywidualnej oceny sytuacji, jaka panowała w rodzinie przez śmiercią tej osoby i jakiej można by się spodziewać, gdyby do śmierci nie doszło. Za wiodące należy również uznać takie okoliczności jak to, czy osoby uprawnione pozostawały w najbliższym kręgu rodzinnym, czyli pozostawały we wspólnym gospodarstwie domowym i w konsekwencji w bezpośrednim uzależnieniu w sprawach życia codziennego, czy uprawnionym jest dziecko, które bezpowrotnie utraciło prawo do wychowania się w pełnej rodzinie, czy doszło do całkowitego osamotnienia osoby uprawnionej, a także jej wieku, stanu zdrowia, możliwości życiowych i potrzeb osoby uprawnionej. Nie ulega też wątpliwości, że duże znaczenie ma bliskość relacji emocjonalnych, jak również ocena wpływu śmierci osoby bliskiej na stan psychiczny uprawnionego. Utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból i jego odczuwanie nie wymaga też dowodu. Istnieją jednak relacje rodzinne i wzajemne związanie tego rodzaju, że utrata określonej osoby będzie wywoływała znacznie większy ból, cierpienie, poczucie pustki, niż utrata innej osoby tak samo spokrewnionej. Taki stan rzeczy z pewnością będzie skutkował dalej idącym naruszeniem dobra osobistego w postaci prawa do zachowania więzi rodzinnej / tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 6 marca 2014r., I ACa 1180/13, LEX nr 1444768 i w wyroku z dnia 20 lutego 2014r., I ACa 1136/13, LEX nr 1439204 /.

Kwestia wyceny bólu, rozpaczy, cierpienia, czy też utraty prawa do życia w rodzinie jest wyjątkowo trudna, tym bardziej, że nie można ustalić uniwersalnego miernika tych stanów, a każdy przypadek powinien być rozpatrywany indywidualnie i odrębnie przy stosowaniu wszystkich istotnych elementów dla danej sprawy.

Zgodnie z art. 448 k.c. zadośćuczynienie winien sąd przyznać w odpowiedniej wysokości. Powód na skutek zdarzenia z dnia 28 stycznia 2000 r. stracił matkę, z którą był silnie związany emocjonalnie. Oceniając rozmiar krzywdy, jakiej doznał powód należy mieć na uwadze charakter więzi, jaka łączyła go z tragicznie zmarłą matką.

Śmierć matki była dla powoda odczuwalna w sferze psychicznej, spowodowała poczucie smutku i żalu, jednakże zakres cierpień psychicznych D. K. nie został wykazany przez stronę powodową w toku procesu. Śmierć J. K. wywarła wpływ na funkcjonowanie powoda w okresie żałoby, co jest naturalną reakcją osoby bliskiej dla zmarłego.

Śmierć J. K. była odczuwalna dla powoda, gdyż zginęła jedna z najbliższych mu osób. D. K. jest osobą dorosłą, posiada pełną rodzinę, jest aktywny zawodowo. Śmierć matki była przedwczesna, a przede wszystkim nagła, niemniej jednak krzywda stąd wynikła może być kompensowana możliwością utrzymywania przez powoda więzi z najbliższymi członkami rodziny – żoną, dziećmi, ojcem, siostrą. D. K. w toku prowadzonego postępowania przyznał, że trauma po śmierci matki nie trwała nadmiernie długo, że czas leczy rany i trzeba wracać do czynności dnia codziennego.

Ustalając wysokość należnego D. K. zadośćuczynienia, Sąd miał nadto na uwadze, iż z uwagi na upływ czasu trudno ocenić, jakie było nasilenie cierpień psychicznych powoda. Cierpienia te były początkowo niewątpliwie większe, aniżeli obecnie. Powód częściowo pogodził się ze stratą, choć dyskomfort psychiczny wynikający z tragicznego w skutkach wydarzenia pozostanie do końca życia.

Zadośćuczynienie ma charakter całościowy i obejmuje nie tylko obecne i przyszłe cierpienia, ale i te, które już zaistniały, nawet wiele lat temu. Tym samym przepis art. 316§1 k.p.c. nie stanowi przeszkody do uwzględnienia powództwa o zadośćuczynienie. Jeśli więc naruszenie dóbr osobistych doprowadzi do powstania szkody niemajątkowej w postaci krzywdy, rozumianej, jako ujemne następstwa w sferze przeżyć psychicznych człowieka, to szkoda ta nie ulegnie wraz z upływem czasu jakiemś unicestwieniu, a roszczenie o zadośćuczynienie mające na celu jej zniwelowanie - wygaśnięciu. Na ogólnych zasadach roszczenie to, jako majątkowe podlega jedynie przedawnieniu, którego termin wynosi obecnie nawet 20 lat, jeśli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku / por.

art. 442¹ k.c. /. Dlatego dopóki roszczenie o zadośćuczynienie nie ulegnie przedawnieniu, to nadal istnieje i może być zasadnie dochodzone. W przypadku zadośćuczynienia wydaje się, że czynnik czasu może mieć wpływ na jego wysokość, jeśli jest ono dochodzone po upływie znacznego okresu czasu od naruszenia dóbr osobistych. Jest to związane z tym, że do określania zadośćuczynienia stosuje się w drodze analogii kryteria wskazane w przepisie art. 363§ 2 k.c., którego celem jest dążenie do możliwie pełnej kompensaty szkody / wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 lutego 2014r., I ACa 1019/13, LEX nr 1439181 /.

Biorąc pod uwagę ustalony stan faktyczny oraz powyżej wskazane zalecenia kierunkowe, które należy stosować przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia, jak i to, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i jego wysokość powinna przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość, chociaż nie powinna być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, Sąd uznał, że w realiach rozpoznawanej sprawy, zadośćuczynienie należne powodowi D. K. powinno wynosić 20.000 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c. w zw. z art. 822§1 k.c. i art. 436§1 k.c. Sąd zasądził, tytułem dalszego zadośćuczynienia, odliczając uprzednio przyznaną kwotę, wypłaconą przez ubezpieczyciela, od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz D. K. kwotę 8.000zł / 20.000zł – 12.000zł / z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty / punkt 1 wyroku /.

O należnych odsetkach, Sąd orzekł zgodnie z brzmieniem przepisów art. 359§1 k.c., 481§1 k.c., art. 455 k.c.

W razie wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej, bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 k.c., wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. Rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania podlega weryfikacji w toku procesu, nie zmienia to jednak faktu, że chodzi o weryfikację roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia, a nie dopiero w dacie sprecyzowania kwoty i przedstawienia dowodów / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012r., V CSK 57/11, LEX nr 1147804 /.

W rozpoznawanej sprawie pozwany decyzją z dnia 26 stycznia 2015r., wypłacił zadośćuczynienie w części – w kwocie 12.000zł na rzecz powoda, a tym samym zakończył proces likwidacji szkody. Od dnia następnego, tj. od dnia 27 stycznia 2015 r., pozwany pozostawał w zwłóce z zapłatą należnego powodowi świadczenia i dlatego też, Sąd zasądził ustawowe odsetki od kwoty 8.000 zł od dnia 27 stycznia 2015 roku.

W pozostałym zakresie Sąd uznał powództwo za bezzasadne i jako takie podlegające oddaleniu / punkt 2 wyroku /.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Poniesione przez strony koszty w sprawie wynosiły 10.617 zł, w tym po stronie powoda 7.017zł / 3.400 zł tytułem opłaty od pozwu, 3.600zł koszty zastępstwa procesowego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa /, a po stronie pozwanej 3.600 zł / 3.600 zł koszty zastępstwa procesowego /.

Powód przegrał sprawę w 88%, a pozwany przegrał sprawę w 12%. Pozwany powinien ponieść koszty sądowe w kwocie 1.274 zł / 10.617 zł x 12% /, poniósł je w wysokości 3.600 zł, należało, zatem zasądzić na jego rzecz od powoda kwotę 2.326 zł / 3.600 zł – 1.274 zł /, o czym Sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku.